

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA

Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL. CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 - Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) XII. BUENOS AIRES, 5 DE DICIEMBRE (DECEMBRA) DE 1941

Núm. (Štev.) 34

NAROCNINA: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50. Za druge dežele 2,50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

Narodna zavest

V zadnjih par letih smo slišali večkrat povdarjati, da sedanja vojna ni takšna, kakor so bile prejšnje imperialistične vojne, nego da so sedanji boji zgodovinska posledica gospodarskega razvoja, ter da so se mlade sile vzdignile zoper nezno stanje, v katero je zašlo človeštvo zaradi sedanjega gospodarskega in socialnega nerada. Preprosti in nezkušen človek, ki je navadno brez vsake predizobrazbe segal po ceneh in brošurah in spisih, pisanih v bolj prevratnem duhu, je bil kaj dovteten za takšne misli. Nemška propaganda je znala izvrstno izkoristiti naivnost in nezadovoljnost ljudskih množic. Prevratno, ali takozvano "delavsko" propagando so v mnogih slučajih namenoma gojili vprav nacistični elementi — torej največji sovražniki delovnega ljudstva — ter s tem pripravljali množice ob zavest in predvsem se ob narodno zavest.

Tu treba povdariti, da je bila pri naših priseljencih iz Primorske narodna zavest bolj rakla. Ljudje, došli v večini slučajev po vojni, niso imeli prilike dobiti narodno vzgojo. Povrh tega so imeli opravka z brutalnim fašizmom, ki je vsa svoja zločina spravljal v zvezi z narodno zavestjo, v imenu katere je vedno nastopal ter napravil med našimi ljudmi mnogo gorja; mnogi so prišli do zaključka, da je vsaka narodna zavest enaka fašizmu. Ta misel se je pozneje med gotovimi našimi ljudmi tako razpasla, da je veljal za fašista vsakdo, ki ni prikrival svojega narodnega čuvstva. In ker so bili fašisti iz razumljivih vzrokov zelo obsovanjeni med našimi ljudmi, je naravno, da je marsikdo tudi proti svoji volji zatajil narodno zavest ter nastopal proti vsakemu sredstvu, ki bi to zavest vzpodbujala. Če se še vpošteva, da besede prevdarnejših ali izobraženejših mož ne vplivajo med ljudstvom tako, kakor besede človeka, ki je v izrazih bolj prost, bo razumljivo, zakaj so mnogi naši ljudje zašli v zmoto v pogledu vojne, fašizma in narodne zavesti.

Današnji človek sicer ni vajen priznavati svojih napak, a če stvarno pregleda svoje mišljenje in delovanje zadnjih let, si marsikdo mora priznati, da je bil v pogledu mnogih vprašanj v velikih zmotah in to predvsem po svoji krivdi. Toda napake priznavati in ne skušati jih popraviti, je isto, kakor nadaljevati zmoto. Danes vemo vsi, da so počeli sedanjo vojno najbolj zagrizeni nacionalisti in najhujši zavojevalci, ki so se dolga leta pripravljali, da zavojujejo in zaslužijo svet. To so povdarili tudi ruski državniki, ki so ob verolomnem napadu na ruski narod proglasili narodno-obrambno vojno. Enako narodno-obrambno vojno pa so takrat bojevale nekatere države v Evropi že skoro dve leti, kar pa mnogim ni hotelo v glavo, ker so preveč sledili tendenciozni propagandi. Tu je torej tisto, kar posebno razlikuje narodno zavest od fašizma. Narodna zavest, kakor se je navadno gojila med Slovenci, Jugoslovani, ali na splošno med Slovani in še mnogimi narodi po Evropi, se nikdar ne more vzporejati z nacizmom ali fašizmom. Jugoslovanski državniki n. pr. niso nikoli nameravali zasesti Milan, Dunaj, Budimpešto ali kakšno drugo tuje mesto, medtem, ko so si fašistični in nacistični vodje postavili za cilj osvojitve vse Evrope in morda vsega sveta. Pod vplivom razmer, se je marsikaj spremenilo, vendar je v pogledu narodne zavesti med posamezniki še mnogo nejasnosti. Orjaški boji, ki se bijejo sedaj po

Črni tribunal v Trstu!

71 NAŠIH LJUDI OBTOZENIH, DA SO IZVRŠILI ATENTATE NA ITALIJANSKE SMODNIŠNICE, SOLE, ZELEZNIŠKE PROGE IN MOSTOVE TER DA SO HOTELI USMRTITI MUSSOLINIJA, KO JE LETA 1938 PRIŠEL V KOBARID — 60 OBTOZENEC JE V ROKAH FAŠISTIČNE POLICIJE, ENAJST JIH PA SE ISČEJO

Fašistični "posebni tribunal za zaščito države", ki ima svoj sedež v Rimu, je sedaj že tretji krat preselil svoj sedež v Julijsko Krajino. Prvi krat se je to zgodilo leta 1923, ko je v sramotnem procesu obsodil na smrt Vladimirja Gortana, štiri njegove tovariše pa vsakega na trideset let ječe, čeprav ni bilo nikakor mogoče dokazati, da je kdo izmed njih streljal na fašiste, ko so v aprilu 1923 z orožjem v roki gnali prebivalstvo hrvaške vasi "volit" za fašistično listo v Pazin. Drugi preselitev črnega fašističnega tribunala iz Rima je bila leta 1930, ko se je začel proces zaradi atentata na "Popolo di Trieste", proces, ki je končal s smrtnimi obsodbami izrečenimi proti bazoviškemu mučenikom Bidovcu, Milošu, Marušiču in Valenciču.

OBTOŽNICA

Sedaj je fašistično sodišče v tretje prišlo v naše kraje. Italijanska službena agencija Stefani je v torek, 2. t. m., priobčila poročilo, da so oblasti odkrile "veliko zaroto proti državi", v katero je zapletenih 71 oseb; 60 jih je bilo aretiranih v Trstu. Obdolženi so, da so "najbrž" izvršili atentat na smodnišnico v Piacenzi dne 8. avgusta 1940, pri čemer je bilo 42 oseb ubitih in 756 ranjenih; da so vrgli v zrak smodnišnico v Bologni, dne 25. avgusta 1940, pri čemer je bilo ubitih 95 oseb, ranjenih pa 300; da so pogнали v zrak smodnišnico v Klani, blizu jugoslovanske meje, pri čemer ni bilo človeških žrtev, pač pa je bila materialna škoda ogromna; uničenih je bilo mnogo topov, strojnica in en milijon nabojev.

Obdolženi so nadalje, da so izvršili atentate proti šolam v Bovcu, Čezsoči in Plužnah; da so pri Trbižu vrgli v zrak železniško progo; da so leta 1938 nameravali ubiti Mussolinija, ko je prišel na obiske v Kobarid, a se je ta načrt "na čudežen način" izjalovil; da so bili vde-

leženi pri umoru nekega para v Marangoniju (?); da so izvršili atentat na most pri Arnoldsteinu, ki veže Italijo z Nemčijo ter da so vršili špijonažo.

ZAPLENJENO OROŽJE

Oblasti so zarotnikom zaplenile "samo en del" orožja, in sicer: 215 kg razstreliva, 20 kg gelinita, 18 kg dinamita, 149 ročnih granat, 79 eksplozivnih in zažigalnih svinčnikov, 125 metrov vžigalne vrvi, 2 strojnici Fiat, tri brzostrelne puške tipa Mauser, vojaške samokrese, 1600 nabojev za strojnice, 1797 nabojev za

Narodni dom v Trstu, katerega so fašisti zažgali.

samokrese in še druge naboje za vojaške puške.

Središče tega gibanja je bilo, po italijanskem poročilu, v Trstu in "vsi zarotniki so bili polni sovraštva proti Italiji". Izrabljali so položaj slovenske manjšine za ustvaritev prevratnega ozračja" in sodelovali so v organizaciji ljudje različnih političnih prepričanj. Med njimi so bili komunisti, ki so hoteli združiti vse primorske, koroške in jugoslovanske Slovence v sovjetski državi. Obenem trdi obtožnica, da so bili zarotniki v zvezi z organizacijo, ki je delovala v Jugoslaviji in v kateri so se zbirali politični ubežniki (poročilo najbrž misli Savez primorskih emigrantov).

Evropi, severni Afriki in drugod, bodo brez dvoma v marsičem spremenili zemljevid sveta, predvsem še Evrope. Kot pripadnikom napadnega naroda nam ti boji nalagajo razne dolžnosti; tega bi se morali zavedati vsi rojaki ter z vsemi razpoložljivimi močmi delati na to, da bo oholi sovražnik premagan in da po tej vihrni vstane spet celotna Jugoslavija, brez katere je nemogoče svoboden razvoj Slovencev, Hrvatov in Srbov. Če to razumemo, potem je v nas zdrava narodna zavest. A tu treba pripomniti, da le stvarno in požrtvovalno delo koristi, medtem ko prazno zabavljanje — v čemer so nekateri rojaki dovolj agilni — je prej v škodo, kakor v korist.

Nam primorskim Slovincem narekuje narodna zavest še mnogo več. Naša dolžnost je delati z vsemi sredstvi na to, da bodo tudi naši kraji vključeni v sestav svobodne Jugoslavije. Ko bodo po sedanji vihrni državniki postavljali mejnike — upajmo, da takrat Hitler ne bo imel besede — nas prav lahko prezejo, če mi sami ne opozorimo nase, in to vsi kot en mož. Zato moramo ob vsaki priliki povdarjati, kdo smo in kaj hočemo, ker drugače bo svet mislil, da nas ni, ali pa, da smo zadovoljni z dosedanjimi razmerami.

NEKATERA IMENA

"Stefani" pravi, da je eden izmed glavnih obtožencev 30-letni inženir Viktor Sossi (gotovo Sosić) ter navaja še imena sledečih: Milan Boliš (najbrž Bolčić), Ivančič in Anton Skuka (najbrž Ščuka).

Proces je vzbudil veliko pozornost. Trajal bo, kakor poročajo, deset dni.

Nov val terorja proti našim ljudem

Po pomanjkljivih podatkih, ki jih prinašajo argentinski listi o poročilu italijanske agencije, ne moremo imeti še jasne slike o tem novem senzacionalnem procesu. O čemer ni nobenega dvoma, je to le: če je fašistični tribunal prišel v Trst, je prišel zato, da proti našim ljudem izreče smrtne obsodbe. Vsaki kral, ko je bil v naših krajih, se je vračal v Rim krvavih rok. Tlačitelji našega naroda pripravljajo novo Bazovico, ki bo, sodeč po številu obtožencev, še strašnejša, okrutnejša, nego je bila prva.

Fašistični tribunal bo torej v Trstu izrekel nove smrtne obsodbe, kakor ima gotovo že naročeno od "glasne 'Ovre'" s pristankom Mussolinija. Namen novih streljanj je ustrahovati naš narod, kar se fašističnim oblastem zdi najbrž potrebno zaradi rastočega nezadovoljstva, ki mora vladati v naših krajih ne le zavoljo nacionalnega zatiranja našega življa, marveč tudi zaradi vsakdan večjega pomanjkanja vsega, kar je človeku potrebno za življenje. In za doseg tega namena ne bodo Italijani prav nič gledali na to, ali so obtoženci res storili dejanja, katere jim obtožnica pripisuje, ali ne. Nekoliko glav mora pasti za to, da bo drugim prišel strah v kosti in si ne bodo upali na glas zahtevati kruha za svoje lačne otroke!

Po podatkih, ki so jih priobčili tukajšnji listi, se mora vsakemu razsodnemu človeku zdeti obtožnica nad vse sumljiva. Da so obtoženci izjavili, da so želeli, da bi se Julijska Krajina združila z Jugoslavijo, da bi se združili vsi Slovenci, ki so zdaj razdeljeni na tri države, to bi bilo razumljivo. Tudi bi človek še verjel, da so morda zapalili kakšno šolo v Bovcu in okolici v znak protesta proti okrutnemu nasilnemu raznarodovanju. Toda kako bo človek verjel, da so ljudje iz Trsta in drugih krajev Julijske Krajine — in še posebno izobraženci, ki so bili zmerom pod posebnim nadzorstvom fašistične policije, katera je prav gotovo še poostrila nadzorstvo, odkar je Italija šla v vojno — kako bi človek verjel, da so metali v zrak smodnišnice v — Bologni in Piacenzi? Niti za smodnišnico v Klani, ob jugoslovanski meji, ne more razsodni človek tega verjeti, če pomisli, kako so smodnišnice zastražene in še prav posebno take, ki se nahajajo v bližini državne meje. Nad vse čudno je tudi, da so se fašistične oblasti šele sedaj, koncem leta 1941, spomnile na priprave za atentat proti Mussoliniju, kateri se je imel izvršiti leta 1938!

Italijansko uradno poročilo trdi, da so obtoženci "vse priznali". Mi prav dobro vemo, s kakimi sredstvi izvažlja "Ovra" priznanja iz svojih žrtev. Andrej Gropajc, je tekom preiskave zaradi atentata na

"Popolo di Trieste" skočil s stopnišča rimske jetnišnice "Regina Coeli" v smrt, ker ni mogel več prenašati mučenja, s katerim je "Ovra" hotela doseči, da bo priznal zločin, ki ga ni storil; skočil je v smrt, čeprav je vedel, da ga doma, v Dragi čakajo štirje mladoletni otročički; Alojz Španger, ki je bil v bazoviškem procesu obsojen na 30 let ječe, ni imel nobenega nohta več na rokah, ko se je začel proces; Viktor Perković, ki je bil v Vratovičevem procesu oproščen, je namesto v svobodo moral v rimsko norišnico, ker se mu je tekem zasliševanja zmešal um. In to niso edini slučaji.

Nove vesti o tržaškem procesu

Tik pred izdajanjem pričujoče številke prihajajo iz Trsta nove vesti o procesu, ki se je začel proti našim ljudem pred Posebnim fašističnim tribunalom. Te vesti mečejo nekoliko več luči na ta novi sramotni atentat fašizma proti našemu narodu na Primorskem.

DR. ČERMELJ PRED TRIBUNALOM

Med obtoženci je tudi prof. Lavo Čermelj, o katerem pišejo, da je rojen v Ljubljani, kar pa ni res. Prof. Čermelj je Primorec in je dolgo let poučeval fiziko in matematiko na tržaških srednjih šolah. Pisal je znanstvene članke za razne naše revije in liste, izdal več knjig in vodil tudi poljudno-znanstveno in leposlovnje založbo "Luč" v Trstu. Zaradi njegovega delovanja na slovenskem kulturnem polju so ga fašistične oblasti začele preganjati. Zatekel se je v Ljubljano in se tam posvetil narodno-obrambenemu delu. Ni se boril za našo Primorsko z bombami in revolverji, kakor ga "Ovra" po krivem obtožuje, marveč "z uma svitlim mečem", s peresom, in z argumenti, ki mu jih je dajalo okrutno postopanje italijanskih oblasti z našim narodom. Napisal je celo vrsto člankov in razprav o primorskem vprašanju, katero je za angleško javnost prav temeljito obdelal v knjiki "LIFE-AND-DEATH STRUGGLE OF A NATIONAL MINORITY".

Dejstvo, da prof. Lavo Čermelj stoji sedaj pred fašističnimi sodniki v Trstu, pomeni, da so Italijani polovili v Ljubljani in drugih zasedenih krajih vse one naše primorske rojake, ki jih je "Ovra" imela zapisane kot vnete delavce za primorsko stvar. To potrjuje mnenje, ki smo ga še pred prejemom teh novih vesti izrazili v gornjih vrsticah: Tržaški proces so fašisti organizirali iz masčevalnih nagibov in z namenom, da ustrahujejo naše ljudi na Gorškem, Tržaškem, v Istri in tudi v krajih, ki so jih zasedli po nemškem napadu na Jugoslavijo.

RAVNATELJ BIVŠE ŠENTJAKOBSKE ŠOLE V TRSTU

Iz poročil o procesu doznavamo nadalje, da je med obtoženci tudi Andrej Čok, ravnatelj nekdanje slovenske šole pri Sv. Jakobu v Trstu in brat dr. Ivana Marije Čoka, bivšega predsednika Zveze primorskih emigrantov, kateri je še v zadnjem hipu utegnil zbežati preko meje ter se sedaj nahaja v Londonu. Kdor pozna dobrodušnega ravnatelja zadnje slovenske šole v Trstu, ve prav dobro, da je težko najti bolj miroljubnega človeka.

kak terorist in niti propagandist ne. Fašisti so ga privlekli pred posebni tribunal, ker se hočejo v njegovi osebi maščevati nad njegovim bratom.

Glavni obtoženci, ki so bili najprej zaslišani, so pred sodiščem zanikali vse izjave in priznanja, ki so jih morali dati, ko jih je "Ovra" imela v svojih krempljih. Izjavljajo, da niso izvršili dejanj, katere jim pripisuje obtožnica. Advokat dr. Fran Tončič (iz poročil ni mogoče razbrati, ali je dr. Tončič med obtoženci ali med branilci) in eden izmed obtožencev sta izjavila, da sta poslala Mussoliniju obširno spomencico, v kateri trdita, da so izjave, dane "Ovri", brez vrednosti, ker so bile izsiljene, ter protestirata proti procesu.

ODMEVI V SVETU

Kakor je razumljivo, je senzacionalni tržaški proces vzbudil povsod

v svetu mnogo pozornosti. Iz komentarjev uglednih listov in osebnosti je razvidno, da je svet popolnoma nepoučen o resničnem pomenu in namenu tega procesa. Takozvani "svobodni" Italijani, katere vodi grof Sforza, bi radi stvar prikazali kot italijansko zaroto proti fašizmu, kar nikakor ni.

PRIMORSKI ODBOR

Tu se je spet enkrat pokazalo, kako potrebno je bilo, da so naši izseljenci iz Primorske ustanovili v Buenos Airesu "Primorski odbor", ki je gotovo že na delu, da javnosti objasni prave vzroke in pravi pomen tržaškega procesa. Danes je bolj ko kdaj prej potrebno, da storimo vse, kar je mogoče, za naše primorske brate in za osvoboditev Primorske izpod italijanskega jarma. Podprimo "Primorski odbor", da bo delo čimbolj uspešno!

VELIKI BOJI V JUGOSLAVIJI

DRAŽA MIHAJLOVIĆ JE ZBRAL ŽE MOČNO VOJSKO TER JE VPOSTAVIL ZVEZO Z JUGOSLOVANSKIM GENERALNIM ŠTABOM NA BLIŽNJEM VHODU — NAŠA JUNAŠKA VOJSKA JE ODBILA NAPADE TREH NEMŠKIH OKLOPNIH DIVIZIJ OB MORAVI

Jugoslovani so odprli tretjo fronto proti Nemcem! Ta glas gre danes po vsem svetovnem časopisju. Draža Mihajlović je zbral in organiziral močno vojsko, ki je osvobodila že skoraj polovico državnega ozemlja. Nemci so vrgli proti njegovim četam ob Moravi tri oklopne divizije, toda njihovi napadi so bili odbiti. Mihajlovićeva vojska razpolaga s precejšnjim vojnimi materialom, ki ga je odvzela Nemcem in Italijanom, dobavljajo ji ga pa tudi Angleži v avionih. Mihajlović je v zvezi z jugoslovanskim generalnim štabom na bližnjem vzhodu in objavlja se že redna vojna poročila. Vojaški izvedenci računajo, da bodo morali Nemci poslati v Jugoslavijo vsaj dvajset divizij. T. j. 300.000 mož, če bodo hoteli poraziti obnovljeno jugoslovansko vojsko. V mnogih spopadih so bili Nemci, Italijani in Nedićevci poraženi. Jugoslovanska vojska je zajela tudi enega Nedićevega generala ter ga izročila vojnemu sodišču, ki ga je zaradi veleizdaje obsodila na smrt. Tako usoda čaka vse tiste odpadnike, ki so se v teh težkih časih postavili v službo sovražnika.

Take so vesti, ki jih objavljajo listi vsega sveta in oglašajo se mnogi, ki zahtevajo, da se jugoslovanski vojski brž pošlje pomoč, posebno v vojnem materialu, katera naj ji omogoči uspešen boj proti vpadnikom.

Zaradi besnenja okupacijskih oblastev in paveličevcev proti civilnemu prebivalstvu, so se vrste narodnih borecev močno okrepile. Sovražnik je mislil, da bo s svojo

okrutnostjo zatrl odpor, zgodilo pa se je prav narobe.

Slovenci v Mihajlovićevi vojski

Listi naglašajo tudi, da je veliko število Slovencev, ki so jih Nemci in Italijani izgnali s svojih domov v Srbijo, šlo med četnike in se uvrstilo sedaj v vrste Mihajlovićeve vojske. Gotovo je med temi Slovenci tudi prav mnogo naših rojakov iz Primorske, katerim se je posrečilo umakniti se pred sovražnikom v gore. Slovenci, ki so na lastni koži preizkusili, kaj je Nemeč in Italijan, in kaj morejo od teh sovražnikov slovanskih ljudstev pričakovati, se borijo ramo ob ramo s preizkušenimi srbskimi borci za osvoboditev Jugoslavije. Slava tem junakom!

GOVOR KRALJA PETRA II.

Na praznik zedinjenja, 1. t. m., je imel naš kralj Peter II. ganljiv govor v londonskem radiu. Obrazložil obojstranji odpuščanje evropske vojske naroda proti Trojnemu paktu, spomnil se je strašnih žrtev, ki jih je povzročil sovražnik, in pozdravil je obnovljeno vojsko Draže Mihajlovića. "Jaz noč in dan mislim na to težko borbo", je dejal kralj, "in vem da teče nova dragocena kri, kar me prav tako boli, kakor da bi tekla iz mojega lastnega srea. Vašemu trpljenju in žrtvam mora kmalu priti konec. Mi to jasno čutimo. Mi to vidimo v trdni volji Velike Britanije, da ohrani premoč nad sovražnikom, katero je že dosegla; vidimo to v akciji ameriškega veleikana, ki se že pojavlja na pozorišču, da zada končni udarec zasluževalcem, a prav posebno vidimo to v sijajnem odporu naših ruskih bratov, ki se upirajo združenim silam vse reakcionarne Evrope".

IZ UREDNIŠTVA

Radi pomanjkanja prostora so nekateri članki morali biti skrajšani, nekateri pa sploh niso mogli biti natisnjeni. Pridejo pa na vrsto v prihodnji številki.

SLUŽBO DOBI

en cerkvenih in en kuhar. Oba bosta imela delo v župnišču. Prosimo prijave na g. Laknerja (Warnes 2215) ali pri g. Hladniku (Paseo 431).

Krojačnica 'Gorica'

Franc Leban

WARNES 2191 Bs. Aires
Nasproti postaje La Paternal

KADAR IŠČETE SLUŽBE

obrnite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

VELIČASTNA PROSLAVA OBLETNICE ZEDINJENJA

V težkih prilikah smo Jugoslovani proslavili letošnjo obletnico zedinjenja. Naša narodna država, ustvarjena po stoletnih prizadevanjih najboljših sinov srbskega, hrvaškega in slovenskega naroda in s potoki krvi, je v rokah naših večnih sovražnikov, ki strahovito gospodujejo v njej. Cela mesta in vasi so v ruševinah in naši bratje in sestre niso izpostavljeni samo najhujšemu pomanjkanju marveč tudi krvoločnemu besnenju sovraga, ki zahteva vsak dan nove žrtve.

V takšnih časih se prav pokaže iskrena narodna zavest. In z zadovoljenjem ugotavljamo, da je letos naša izseljenštvo v Buenos Airesu dokazalo, da oddaljenost od domačega kraja in bivanje v tujini ni ohladilo njegove ljubezni in vdanosti do domovine. Letošnja proslava zedinjenja je bila zares venčastna manifestacija narodne zavesti slovenskih, hrvaških in srbskih izseljencev v Argentini.

V glavnem mestu so se proslave začele v soboto 29. novembra. Po LRZ je Jugoslovanska radio-ura imela poseben prenos, posvečen obletnici zedinjenja, in zvečer je Medzavezniški odbor, v transmissiji, ki je bila posvečena Jugoslaviji, proslavil spomin enega izmed največjih sinov hrvaškega naroda, škofa Strossmayerja.

Nad vse pričakovanje lepo in sijajno je uspela proslava, ki se je vršila zvečer v dvorani "Unión Transviarios", eni izmed največjih v Buenos Airesu, saj ima prostora za več ko 3.000 oseb. Naši ljudje so v tako velikem številu prihiteli na to proslavo, ki jo je s sodelovanjem ostalih organizacij in pod pokroviteljstvom g. poslanika Izidorja Cankarja organiziral Osrednji odbor "Jugoslovanske Narodne Odbrane", da se je dvorana napolnila do zadnjega kotička.

Program se je otvoril z argentinsko in jugoslovansko himno, ki ju je spremljeval orkestrski odpel zbor od približno 60 pevcev in pevki pod vodstvom pevovodje Kubika. Govoril je nato predsednik J.N.O. g. Rude Mikuličić o pomenu našega narodnega zedinjenja, o težki nesreči, ki je prišla nad naš narod in o trdni veri, ki je v srce vseh Jugoslovancev, da bo Jugoslavija spet vstala k novemu in lepšemu življenju. Govornik se je v imenu odbora zahvalil organizacijam za sodelovanje in navzočnim za udeležbo.

Takoj nato je govoril kralj poslanik g. dr. Cankar. Povedal je ugodno, da slavimo letošnjo obletnico zedinjenja z ono boleščjo v duši, s katero je srbski narod slavil v suženjstvu spomin bitke na Kosovu polju ali pa hrvaški narod spomin na mučeniško smrt Matije Gubca. "Toda", je nadaljeval, "v vsakem zlu je tudi nekaj dobrega, pa nam utegne koristiti tudi ta nesreča, najhujša, ki se nam je mogla dogoditi. Ko sem lani na dan narodnega zedinjenja govoril našim rojakom v Argentini po radiu, sem dejal: Samo človek brez sleherne politične pameti bi mogel želeči, da jugoslovanska nacija razpade spet na malo Srbijo, stisnjeno od vseh strani sredi Balkanskega polotoka. Pa nesrečno Hrvaško, ki ne bi mogla niti en dan braniti svojo zemljo in svoje moč, in na kakor malo dete slabotno Slovenijo, ki je že okrnjena in ki bi vsa padla v suženjstvo v tistem hipu, ko bi se ločila od svojih jugoslovanskih bratov. — To se je zgodilo. Danes imamo neko takozvano srbsko vlado v Beogradu, ki se mora boriti z orožjem v roki proti lastnemu narodu. Nesrečna Hrvaška je zgubila takoj, ko je poskusila odtrgati se od Jugoslavije, vso svojo obalo in velik del svoje zemlje ter ne predstavlja danes nič drugega nego žalostno in sramotno karikaturu svobodne države. Slovenijo, ki plemensko, jezikovno, gospodarsko in kulturno tvori eno samo in nedeljivo telo, sta Nemčija in Italija samovoljno raztrgali kakor kos platna, in ponosna črna gora je italijanski pašaluk. Toda v vsakem zlu je tudi nekaj dobrega, sem dejal. Morda je bila vprav ta strašna lekcija, ki bo nam

in vsem bodočim generacijam ostala v večnem spominu, potrebna, da vsi Jugoslovani, do zadnjega, uvidijo, kaj pomeni nacionalno edinstvo in kako je potrebno čuvati ga in braniti. Vse vesti, ki nam prihajajo iz domovine, javljajo, kako ves naš narod, odkar je padel v suženjstvo, žaluje za Jugoslavijo, kako hrepeni po njenem vstajenju, kako trdno upa, in sami vidite, kako se tudi v suženjstvu z obupnim junaštvom bori za svobodo. In naši rojaki v izseljenstvu so ogorčeni obrnili hrbet nemškim in italijanskim agitatorjem, ko so videli, kako si predstavljajo novo svobodo sedanji gospodarji jugoslovanske zemlje, tako da moremo upravičeno reči, da je zavest nacionalnega edinstva vprav sedaj, v teh črnih dneh, krepkejša med nami nego je bila kdajkoli prej.

Min. g. dr. I. Cankar govori

Nacionalna država je kakor roditelj; najbolj ga ljubimo, ko smo ga izgubili.

"Dragi Srbi, Hrvati in Slovenci! Naša zgodovina je hotela, da so v Jugoslaviji trije narodi, in z zgodovino se ni mogoče prepirati. Toda, upravičeno ponasajoč se vsak izmed nas s svojim srbstvom, hrvaštvom in slovenstvom, mora vedeti in ne sme niti za en sam trenutek pozabiti, da obstoja ena sama Naclja, Jugoslovanska; da je ena sama skupna domovina, Jugoslavija, in da mora ona biti nad vsem drugim. Naši vojaki in četniki se borijo, naši bratje trpe v vseh delih Jugoslavije; oni se ne bore in ne umirajo za se, nego za Jugoslavijo, za naše novo nacionalno zedinjenje in za našega kralja, ki je simbol in vodja zedinjenja nacije. Zato mora biti danes, na praznik zedinjenja, naše geslo: S kraljem in zedinjeni k novi jugoslovanski svobodi!"

Začelo se je nato izvajanje umetniškega programa proslave, pri katerem so sodelovali zbor maestra Kubika, orkester postaje "Radio El Mundo" pod vodstvom kapelnika Schlichterja ter naš znani goslar Ljerko Špiler. Program je bil res izreden ter je posebno, pevski zbor naravnost zadivil poslušalce.

Prireditve se je zaključila v ranih jutranjih urah.

CERKVE SLOVESNOSTI

Naslednjega dne, v nedeljo, je bilo ob 10. uri cerkveno opravilo v grški pravoslavni cerkvi. Prisostvovali so kralj poslanik z gospo in osobjem poslanstva, zastopnikov organizacij in izseljenci.

Ob 10.30 pa je bila slovesna maša z zahvalno pesmijo v kripti cerkve Santísimo Sacramento, ki je bila nabito polna. Izseljenski duhovnik g. Hladnik je imel ob tej priliki lepo in rodoljubno pridigo. Po molitvah za kralja, za narod in padle borec ter mučenike, je pevski zbor pod

vodstvom g. Jekšeta odpel našo himno.

SPREJEM NA POSLANIŠTVU

Po cerkvenih opravilih je bilo na poslaništvu v ul. Charcas 1705 sprejemanje. Izredno veliko število naših izseljencev je letos prihitelo v poslopje našega narodnega predstavništva čestitat g. kralju poslaniku in gospe. Gospod poslanik je tudi ob tej priliki imel ganljiv govor, ki je marsikateremu od navzočnih orosil oči. Povdaril je našo trdno vero v vstajenje Jugoslavije in v osvoboditev vseh Jugoslovancev.

Nekoliko toplih besed je spregovoril tudi najstarejši od prisotnih izseljencev, g. dr. Stjepan Buljević. Naglasil je, da je danes potrebno bolj ko kdaj prej, da se vsi združimo okrog našega mladega kralja, izseljenci pa okrog tukajšnjega njegovega predstavnika, ter da složno delamo po svojih najboljših močeh za osvoboditev domovine.

Med navzočnimi je bilo tudi prav lepo število rojakov s Primorskega in tudi naši Prekmurci so bili častno zastopani. Zbor "Slovenskega doma" je odpel več rodoljubnih pesmi in na koncu še narodno himno.

Na mizi v "hallu" je vzbujal pozornost šop rdečih nageljnjev, ki so jih dekleta "Slovenskega doma" poklonila g. Cankarjevi.

ZAHVALA

Osrednji odbor "Jugoslovanske Narodne Odbrane" nam je poslal obširno pismo, v katerem se najtopleje zahvaljuje vsem sodelavcem in udeležencem sobotne prireditve v proslavo obletnice zedinjenja, ki so pripomogli, da je tako sijajno uspela. V pismu naglašajo, da je naše izseljenštvo 29. novembra pokazalo, da je složno in prepolno nade v skrajšajo osvoboditev, da čvrsto stoji za svojim kraljem in njegovo vlado ter da se neomajno solidarizira z vsemi slovanskimi narodi in z zavezniškimi vladami.

IZZREBANE ŠTEVILKE

Pri žrebanju za Rifo, ki jo je priredil Comité Amigos de Yugooslavia, so zadele naslednje številke:

Prvi dob.tek štev. 1080, drugi 8448, tretji 6983, četrti 6983, peti 7323, šesti 5055, sedmi 0817, osmi 1530, deveti 4593, deseti 1326, enajsti 4937, dvanajsti 4995, trinajsti 8053, štirinajsti 0564, petnajsti 3754.

Ker je tudi mnogo Slovencev kupilo listke, je bilo potrebno, da številke objavimo.

Oni, ki so zadeli morejo dobiti dvigniti: Montevideo 1780, od 2 do 5 ure popoldne do 28. decembra 1941.

CERKVENI VESTNIK

7. dec. Maša na Paternalu za Ivana Turk. Molitve na Paternalu.

8. dec. Praznik Brezmadežne. Maša pri sv. Rozi ob 12 uri za Mihaela Fajta.

14. dec. Maša na Avellanedi ob 10 uri za Jožefa Budin.

Pri sv. Rozi ob 12 za Mohorja Tinta.

Molitve na Paternalu.

ZAKONSKI PAR DOBI DELO

Družina v Floresu išče zakonski par, lahko tudi je z otrokom, za oskrbovanje hiše za dobo treh mesecev. Žena bi kuhala in opravljala druga hišna dela, dočim bi mož lahko izvrševal svoj posel zunaj. Hrano in stanovanje pa bi imeli vsi skupno v hiši.

Plača je \$ 70.— mesečno. Za naslov se izve: Franc Lakner, Warnes 2215, dpto. 2, na Paternalu.

POZOR!

Trgovina čevljev Beltram

Vas podomače postreže.

Če hočete biti elegantno in dobro obuti, posetite to trgovino, imeli boste na razpolago veliko izbero vsakovrstnih čevljev, copat za delo, šport in izlete.

Pridite, pa se boste prepričali! — Se priporoča

Albert Beltram

DONATO ALVAREZ 2288 — BUENOS AIRES

Vesti iz organizacij

Prireditve slovenskih društev

Skupni PRIREDITVENI ODBOR Slovenskih društev sestavljen iz sledečih društev:

- D.K.D. LJUDSKI ODER, Cnel. Ramón Lista 5158
- SLOVENSKI DOM, Gral. César Díaz 1657
- G.P.D.S., Simbrón 5148
- S.P.D. IVAN CANKAR, Ramallo 4962

VABI na veliko solidarnostno prireditve, katera se bo vršila v NEDELJO 7. DECEMBRA t. l. ob 17 uri pop. v prostorih "Delavskega Doma", ulica Ramón Lista 5158.

Nastopajo pevski zbori društev: "Ljudski Oder", "Slovenski Dom", "G.P.D.S." in "Ivan Cankar".

Po končanem sporedu prosta plesna zabava. Svira Samčev orkester. Prireditve se vrši ob vsakem vremenu.

K obilni udeležbi vljudno vabi PRIREDITVENI ODBOR

Prireditve Silvestrova večera

Naznanjamo, da se dramatični odsek "SLOVENSKEGA DOMA" pridno pripravja za SILVESTROV VEČER z igro "KAKRŠEN GOSPOD, TAK SLUGA" na katero opozarjamo naše cenjene rojake in rojakinje!

ČAJANKA

Preteklo nedeljo so priredile dekleta "Slov. doma" čajanko za članstvo in prijatelje društva.

Neznani prijatelj društva je poslal za to priliko veliko "torto" na tov. tajnico Vido Kjuder, z željo, da bi se ob tej priliki spomnili naše trpeče domovine. Tej želji neznanega dobrotnika se je ugodilo ter se pri navzočih nabiralo prostovoljne prispevke. Nabralo se je \$ 37.50, vsoto, katero je izročilo "Primorskemu odboru" da jo uporabi za osvobojenje našega ljudstva, ki ječi že 23 let pod laškimi jarmom.

Pri čajanki se je razvila prav lepa domača zabava. Pevci in pevke so zapeli več pesmi in nastopilo je tudi par govornikov.

Vsem darovalcem prostovoljnih prispevkov in še posebej neznanemu dobrotniku za "torto" se iskreno zahvaljujejo dekleta Slov. doma.

"Silvestrovo"

SLOVENSKI DOM se drži stare tradicije ter bo zato tudi letos praznoval SILVESTROV VEČER.

Da bi to Silvestrovo čimlepše in da bodo udeleženci zadnje ure starrega in prve ure novega leta preživeli veseli in zadovoljni, hoče Slovenski dom udeležence presenetiti z izrednim sporedom, katerega bomo priobčeli pozneje.

Silvestrov večer Slovenskega doma se bo vršil v dvorani XX. SEPTIEMBRE, ulica ALSINA 2832, ob 9 uri zvečer.

Opozarjamo že sedaj na ta večer!

JUGOSLOVANSKA RADIO URA

Naši izseljenci morejo poslušati jugoslovansko radio uro vsako soboto od 6 ure 45 minut do 7 in 1/4 na postajo L R 2 Radio Prieto.

Rojaki in rojakinje, poslušajte to našo radio uro, kjer boste uživali naše narodne pesmi in zvedeli tudi kaj iz našega narodnega življenja.

SLOVENSKIM PRISELJENCEM!

Zavedajoč se velike važnosti, ki imajo dogodki razvijajoči se na bojnih poljanah in od katerih zavisi tudi naadnji obstoj slovenskih narodov, Slovenska društva v Buenos Airesu so se združila, da po svojih močeh pripomorejo onim, ki se da-

nes bore proti podivjanim silam nacifašizma.

Milioni ljudi se potikajo okoli brez strehe in iščejo zavetja, kjer koli, kakor nekoč, ko še ni bilo sledu o današnji opevani "civilizaciji". Človeška kri namaka zemljo in rdeči morske valove, človeško gorje narašča iz dneva v dan.

Toda zavedajmo se: VELIKEGA PETKA JE BILO TREBA ZA VELIKO NEDELJO, SMRTI BOGA SAMEGA JE BILO TREBA, DA JE ZAZVONILO IN ZAPELO PONIZANEMU ČLOVEKU VELIČASTNO VSTAJENJE. (I v a n C a n k a r).

Prireditve, katero organiziramo je ponoven in jasn dokaz, da se zavedamo dobe v kateri živimo. Dokazujemo tudi, da je naša vera močna in trdna naše hotenje v boljšo bodočnost slovenskih narodov.

Rojaki, rojakinje, udeležite se kompaktno te velike antifašistične manifestacije.

PRIREDITVENI ODBOR SLOVENSKIH DRUŠTEV

Tako je prav!

Akcija za osvoboditev Primorske je našla med našimi izseljenici, kakor je bilo tudi pričakovati, največji odziv. Dan za dnem prihajajo Primorskemu odboru kupi pismen naših rojakov, ki se v mnogih slučajih ne zadovoljujejo s suhoparnim formularjem, kateri je bil priložen okrožnici imenovanega odbora, marveč izražajo v dolgih pismih svoje zadovoljstvo, da se je takšna akcija začela, ter svojo pripravljenost, da store, kar morejo, za njen uspeh. Tako je prav, primorski rojaki! Domovina, in posebno naša ožja domovina, nas kliče. Prav je in naša dolžnost je, da se ji odzovemo. V današnjem "glasu iz domovine" boste čitali o "dobrovoljcih z goriških Brd" in pa tudi o tem, da gre po vsej slovenski zemlji, od JADRANA in BENEŠKE RAVNINE pa do Visokih Tur in Blatnega jezera en sam glas: VvV — vera v vstajenje! Tudi mi primorski izseljenci moramo storiti vse, kar je v naših močeh, da bo do vstajenja, v katerega ves naš narod verje, čimprej prišlo in da bo to vstajenje POPOLNO; da bo vstal iz robstva ves naš slovenski narod, z vsemi hrvaškimi brati in s Srbi!

Nekaj o praznoverju v prejšnjih stoletjih

V bistvu sta praznoverje in čarovništvo ostanek starega poganstva rotenj, bojev proti zlim duhovom ali zveze z njimi do najnovejšega časa. Zlasti je imel vrag na ljudsko domišljijo velik vpliv. Valvasor pripoveduje, da se je na Pivki ob določenih časih prikazovalo obilo strahov, katere so domačini imenovali "vedavce" (vedomce) in ki baje ljudem tako dolgo pijejo kri, da umro. Tem duhovom se ustavljajo "šentjanževci", ki se bojujejo z "vedavci".

O nekaterih praznovernih razvadah med ljudstvom na Goriškem poroča pomožni škof Pavel Bizancij l. 1583. akvilejskemu patriarhu to le: "Naj omenim, da tukaj ljudje ponoči pred sv. Ivanom in vsemi svetniki, pred dnevom vernih duš, ljudje ne delajo drugega, kot vso noč zvone, in sicer zato, da bi zbudili mrtvece ter se obvarovali neviht in drugih nesreč. Naj poročam tudi Vaši prevzvišenosti za kratek čas o nekaterih vražarskih ženskah, ki lečijo ljudi in živali od vsake bolezni s tem, da rišejo neke kroge s čarovniško palico ter govore neke molitve, od katerih pošiljam prepis. In kakšno je tisto čudno zdravilo, ki ga uče te ženske? Če kako žival boli noga, tedaj ukažejo naj jo peljejo na križpot in tam prično zagovor. Bolečo nogo obdajajo s krogom, pod njo izkopljejo prst s travo vred in oboje polože na enega izmed križev, rekoč: "Tako naj se posuši bolezen na nogi te živali, kakor se bo posušila prst in trava

Storimo vse, kar moremo, za osvoboditev Primorja!

"MARCHA DE LOS SIGLOS"

Pod tem naslovom daje prenos vsake sobote od 8 ure in pol do 9 ure radio El Mundo.

Pri tem pridejo v poštev vse države, ki so zasedene po sovražniku in zaveznicke Angleške.

Spored tega prenosa do konca leta je sledeči: Holandska 6. decembra, Datska 13. decembra in Angleška 27. decembra.

IZ ROSARIA Domača zabava društva "Triglav"

Slovensko delavsko društvo "Triglav" v Rosariju vabi cenjene rojake in rojakinje na PRVO POLETNO DOMAČO ZABAVO, ki se bo vršila v nedeljo, dne 7. DECEMBRA. Začetek točno ob 7 uri popoldne v društvenih prostorih GRAL. MITRE 3924.

Vstopnina: Člani \$ 0.55; nečlani \$ 1.—; ženske \$ 0.10.

Odbor

Primorski odbor v Rosariu

V Rosariu se je 3. decembra vršil sestanek tamkaj naseljenih Primorcev. Sestanek je bil sklican z namenom, da se tudi v Rosariu ustanovi Primorski odbor, odnosno "pododbor", kar se je tudi zgodilo. Na tem sestanku je bil prečitan proglas Primorskega odbora iz Buenos Airesa, katerega so navzoči v celoti odobrili.

V nedeljo 7. dec. se bo vršilo zborovanje v širšem obsegu ter se bo izvolilo popolni odbor in določilo posamezno delo.

Mnogo rojakv je že prijavilo svoje sodelovanje.

PROSLAVA ZEDINJENJA V ROSARIU

Proslava 1. decembra je v Rosariu lepo vspela. Udeležba je bila velika, ne le našega naroda, ampak tudi drugih narodnosti, kakor Poljakov, Čehoslovakov, Francozov in drugih.

Na sestanku v društvu "Triglav" sta govorila g. Rubesa in predsednik J.N.O. v Rosariu g. Laković. Njegov govor je bil tako ganljiv, da so se mnogim zasolžile oči.

Nastopili so tudi pevci z našimi pesmi in hrvaški tamburaški zbor, ki je sviral narodne komade.

nad njimi. Prišle so na glas kot zlobne čarovnice, ki so v škodo ljudem.

Vera v čarovnice je bila tja do konca 18. stol. zelo razširjena med protestanti kakor med katoličani, med izobraženci in med preprostim ljudstvom. Dokaz zato nam je Valvasor, ki na mnogih mestih govori o čarovnicah, njih delih in zvezi z vragom. Čarovnicam so očitali, da z vragovo pomočjo napravljajo neurje, točo, hude nalive, slano, boleznii pri ljudeh in živini itd. Tudi dobe od vrage, kateremu morajo zapisati svojo dušo, veliko denarja. Ob določenih dneh se udeležujejo čarovniških shodov na raznih gorah, kamor jahajo na metlah ali burklah in kjer so imele z vrage gostije in plesse.

Čarovništvo je bilo po tedanjih državnih zakonih zločin, ki se je kaznoval s smrtjo na grmadi. Še l. 1656 določa neki odlok cesarja Ferdinanda III.: "Pravo čarovništvo, naj se že izvršuje v očitni ali skrivni zvezi s hudobnim duhom, s katerim se ljudem napravlja škoda, pa tudi pri tistih, ki zataje vero in se vdajajejo vragu, čeprav nikomur ne škodujejo, se kaznuje s smrtjo, ki naj se iz važnih vzrokov in če škoda ni velika, pri spokornih ljudeh omili na ta način, da se prej obglavijo". Čarovnice so torej žive sežigali ali pa jih iz posebne milosti prej obglavili oziroma obesili in potem sežgali. — Prva stopnja pri tožbah proti čarovnicam je bilo "prijazno izpraševanje" ("gütliche ausfrag"). Ako obtoženka ni priznala namišljene krivde, so jo dali na natezalnico in jo mučili toliko časa, da je priznala najstrašnejše reči, ki so jih sodniki hoteli vedeti. Še vedno nam je nerazrešena ugananka, kako so ženske priznavale dejanja, ki jih niso izvršile nikdar, in celo navajale vse posameznosti, n. pr. kraj in čas shodov z vragom, način kako so uganjale čarovnije itd. Nekateri menijo, da so tedaj cigani razširjali neke omanljive pripravke iz kristavea (vrsta divjega sadja), ki so povzročali bajne sanje in da so obtoženke izpovedovale kar se jim je zdelo v teh sanjah, za resnične dogodke. Tudi Valvasor priznava, da se n. pr. ježa na metli ali burkljah pri marsikateri čarovnici zgodi le v domišljiji, vendar pristavlja: "Imamo pa druge dokaze, da se omenjeni izhod res zgodi."

Iz zaslješvanja pa posnemamo, da so poleg teh namišljenih zločinov zakriville obtoženke tudi tatvine, požige, zastrupljanja itd. Zato kaznen večkrat ni bila povsem nezasužena. V 17. stol. so se čarovniški procesi zelo namnožili. Neki sodnik v ljutomerski okolici se je l. 1683. (vojna: Turki pred Dunajem) ponašal, da je v dveh letih dal sežgati 41 čarovnic. Ta krvoločni preganjavec čarovnic pa je bil pozneje sam osumljen, da je vdan čarovništvu, in je le s hitrim begom ušel smrti. Na Spodnještajerskem je v splošnem bilo zelo mnogo čarovniških procesov. — Na Kranjskem je bila Cerknica na slabem glasu zaradi čarovnic. Ko Valvasor opisuje cerkniško okolico in zlasti Slivniški vrh, kjer imajo čarovnice svoje shode, dostavlja: "Sploh je vsa okolica precej naseljena s čarovnicami. Zato jih mnogo sežgo in jih tam v enem letu umrje več na grmadi, kakor v vsej deželi od pamtikeva." Drugje omenja vas Božiče pri Cerkniškem jezeru, kjer so bile tri luknje kamor so ljudje hodili po vodo. O tej vasi pravi: "Pred nekaj leti je bila tu stroga preiskava profi

čarovnicam in so skoraj vsi ljudje (!) iz te vasi bili sežgani, ker so bili vragovo orodje in njegovi zavezniki. Ljudje so rekli, če so šli ob gotovih dneh k luknjam, vrag sam jih je zapeljal k čarovništvu. Vendar ta blodnja po drugih krajih ni napravila toliko hudega. V Mehovem pri Novem mestu je bila neka ženska, Neža Jeršetka, obtožena čarovništva. Na tezalnici je priznala, da jo je pred več leti zapeljala k čarovništvu neka Bandra, s katero sta skupaj hodili k čarovniškim shodom na Šmerjak in pozneje tudi na Klek. Imela je vrage z imenom Jakec. Priznala je še razne namišljene dogodke — za kar je bila obsojena v smrt na vešalih. Zadržana takšna obsodba je bila v Ribnici l. 1701. ko je bila obsojena neka Marija Češark, potem pa izginejo te žalostne priče človeške zaslepljenosti.

Pred sumno čarovništva ni bil varen noben stan in nobena starost. Tudi duhovnike je ljudstvo večkrat osumilo, ako je po okolici pobila toča, in Valvasor pripoveduje, da je moral neki župnik v Mirni peči bežati pred razjarjenim ljudstvom, ki je napadlo župnišče, češ da je kriv neurja.

O čarovnicah na Krasu je zapisal, v prejšnjem stoletju umrli L. Žvab v Dutovljah zanimivo pravljico, kakoršna ni znana drugod. — Fant je imel ljubico, o kateri je sumil, da je čarovnica, in ta svoj sum ji je tudi večkrat razodel, ali ona je vedno tajila. Fant pa se je hotel prepričati in je zlezal ponoči na drevo, pod katerim so se zbirale "čarovnice" k plesu. Tisto noč fantove ljubice ni bilo k plesu. Čarovnice so sklenile zamudljivo raztrgati na drobne kosce in se igrati z njenimi kostmi. Ko pozneje pride dekletko se res čarovnice izvršile svoj sklep in se obmetovale z njenimi kostmi, ki so letele tudi na drevo in fant je njel eno rebro ter je shranil v žep. Ko so se bile čarovnice naigrale in je njih ura potekala; so začele zopet skladati kosti razmetane dekllice. Kar zapazijo, da jim manjka eno rebro; prestrašene so je iskale. Ker je niso našle in je njihova ura potekala, naredile so eno rebro iz topolovine in dekletko je zopet oživel. Nedeljo potem imeli so v vasi ples in dekletko s topolovim rebrom je šlo na ples s svojim izvoljencem. Fant je hotel čarovnico očitno kaznovati in ko sta zaplesala drugi raj, je zavpil iznenada: "Jaz plešem s topolovim rebrom!" Dekllici je bilo jasno, da je izdana, prebledela je in izginila iz plesišča.

Pravljice o strahovih in praznovernih bajk je bilo na Slovenskem mnogo zato ni čudno če so verjeli tudi v čarovništvo.

SKROPILNICA ZA TRTE IN SADNO DREVJE,

porabna je tudi za barvanje z vodno barvo (nov model) prodaja se po ugodni ceni. San Blas 1239, Buenos Aires.

TRGOVINA JESTVIN

"Bela Ljubljana"

IVAN MOČNIK

Sapaleri 2700 na Paternalu U. T. 59 - 0467

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite FOTO "LA MODERNA" S. SASLAVSKY Av. SAN MARTIN 2579 Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

Slov. Babica

FILOMENA BENES-BILKOVA Diplomirana na Univerzi v Pragi in v Buenos Airesu Ordinira od 9 zjut. do 9 zvečer LIMA 1217 — BUENOS AIRES U. T. 23 - Buen Orden 3389

Dr. LUIS RAZUMNEY

KIRURGIČNI ZOBOZDRAVNIK

MODERNI NAČIN DELA — UMETNO ZOBOVJE

Sprejema vse dni od 14 do 20 ure.

SEGUROLA 1848 — U. T. 67-3961 — BUENOS AIRES

SLOVENSKI LIST

List izdajata: "SLOVENSKI DOM" in KONSORCIJ

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah.

Atelje MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 1325
U. T. 22 - 8327
DOCK SUD

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621
U. T. 38, Mayo 8182

ZOBOZDRAVNIKA

DRA. SAMOILOVIC
de Falicov in
DR. FELIKS FALICOV

Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.

DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune in Firmo,

obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJŠEK
Marcos Sastre 4363

Villa Devoto, U. T. 50 - 0277

Naznanjam cenj. rojakom, da imam že za SPOMLAD in POLETJE veliko izbiri najfinjšega blaga. — Cene zmerne!

Delo prvovrstno!

Krojačnica

LEOPOLD UŠAJ

GARMENDIA 4947

La Paternal Buenos Aires

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni

Dr. A. AZAGUIRRE.

Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obistih, jetrah, želodcu, živčevju, glavobol in revmatizem.

Zenske bolezni.

Analizacije krvi, vode itd. so izvršene po Profesorju Narodne Univerze v Buenos Airesu Dr. I. Raffo.

RAYOS X, DIATERMIA in ELEKTRIČNO ZDRAVLEJNJE.

Zdravniški pregled \$ 3.—

Sprejemamo: od 9—12; pop. od 15—21. — Ob nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

(1 kvadro od Av. de Mayo v višini 900)

PRVOVRSTNA KROJAČNICA

"LA ESTRELLA"

ZA POMLADANSKE IN POLETNE OBLEKE

V ZALOGI VELIKA IZBIRA
BLAGA ZNAMKE SUPERLAN

Stanislav Maurič

TRELLES 2642 — Buenos Aires

U. T. 59 - 1232

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. GODEL

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 od 21 ure.
GOVORI SE SLOVENSKO
BARTOLOME MITRE 1676

Homigón Armado - Firma de los Planos

Pedro Morán 5130 Buenos Aires U. T. 50 - 5585

Caričin ljubljenec

ZGODOVINSKI ROMAN

Nadaljevanje 253

Potne stroške vam bomo še posebej povrnili.

— Celo to? — vzklikne Elizabeta in se pretvarja, kakor da je zelo srečna radi dobrote visoke gospe. — Oh, gospod, nikdar nisem niti sanjala, da bom doživela tako srečo!

Panin vstane.

Z uspehom svojega pogovora s ciganko je bil izredno zadovoljen.

Zdelo se mu je, da je ta ciganka spretna deklica, ki je takoj razumela, za kaj gre.

— Sicer pa vam bomo dali — nadaljuje grof Panin — lepo obleko, ker se v tej obleki ne morete pokazati.

Novo obleko boste lahko vzeli s seboj!

Elizabeta zapleska z rokami.

Nato stopi k ministru, ga prime za roko in jo poljubi.

— Kako lepa je — pomisli Panin — res, če bi lahko videli naši kavalirji to ciganko, bi lahko zaslužila več, kakor pa tri tisoč rubljev.

Škoda, da mora tako hitro odpotovati iz Petrograda!

Panin pokima Elizabeti in odide iz sobe.

Elizabeta se mirno vrne na svoj prostor in počaka, da je minister zaprl za seboj vrata.

Sedaj pa se ni mogla več premagovati.

Bridko je zaihtela in si pokrila obraz s svojimi rokami.

— Sedaj te bom torej zopet videla, ti moj ljubljeni človek — zašepče ona — toda samo skozi stekleno steno.

Ali se naj za vedno ločim od tebe? Ne, ponosna, objestna, prekanjena in okrutna Katarina tokrat ne sme triumfirati!

Aleksandru Potemkinu naj povem v slovo le nekaj praznih besed?

Ne, raje bodo moja usta za vedno onemela — jaz se nočem ločiti, nočem se ga odreči!

Govorila bom, carica Katarina, moj obraz pa bo napis na grobu tvojih zločinskih nad!

Grof Panin se je še dolgo zamišljeno sprehajal po svoji elegantno opremljeni delovni sobi.

Elizabetina lepota je nanj tako delovala, da je čutil žalost, ker za lepa deklica ne sme ostati v Petrogradu.

Toda on je bil Katarinin minister, njena desna roka, in je bil zato prisiljen samo to delati, kar je želela njegova lepa gospodarica.

Minister grof Panin je videl mnogo sveta in je bil v vsakem oziru izkušen človek.

Ker ni bil oženjen, je živel sam v svoji palači, svoj prosti čas pa je uporabljal za pisanje svojih spominov.

Pred mnogimi leti je bil grof Panin kot mlad diplomat v Benetkah. Tam je marsikaj videl in doživel; zato je sedaj sklenil, da bo izdal svoje spomine.

Panin sede za pisalno mizo in začne premišljevati.

Pred nekaj tedni je začel pisati roman o lepi Leticiji, doževi ljubici, ki jo je spoznal v času svojega bivanja v Benetkah.

On vzame iz predala začetni rokopis, ki je nosil na naslovni strani velik napis:

LEPA LETICIJA,
LJUBICA BENEŠKEGA DOŽA.

Spisal:

minister grof Panin.

I.

Na Markovem trgu v Benetkah posebno pa pred cerkvijo svetega Marka je bila zbrana ogromna množica ljudstva. — Staro in mlado je prihitelo na izredno svečanost.

Danes se bo izvršilo posvečenje novo izbranega doža. Benečani bodo ustoličili Marina Grimanija, cerkev pa ga bo posvetila in blagoslovila.

Povorka se ravnokar prilježevala. Množica se začne prerivati, smeje se vzpenje na stebre, samo da bi tudi oni dobro videli celo svečanost.

Marino Grimani je korakal v spremstvu visokih dostojanstvenikov in prijazno odzdravljaj ljudstva.

— Živel dož!

— Živel Marino Grimani!

Tako je navdušeno vzklikala zbrana množica.

Marino Grimani spočetka ni hotel sprejeti izvolitve, toda Benečani so začeli radi tega že mrmrati. Izbrali so si ga za vladarja, ker je bil plemenit in pošten značaj, ker so ga vsi spoštovali in cenili radi njegove pravičnosti in ker so ga že dolgo poznali.

Vsako je imel v njega zaupanje.

Ko je Marino Grimani najprej zavrnil novo čast, se to ni zgodilo radi tega, ker se je bal odgovornosti, ki je bila združena z njegovo visoko službo.

Neki notranji glas mu je govoril, naj ne sprejme te časti.

Vedel je, da se bo v tem trenutku, ko bo postal dož, razpršilo njegovo sanjarenje o sreči, da bo za vedno moral pokopati svoje hrepenenje.

— Leticija!

To ime mu je neprestano viselo na ustnicah.

Toda Marino Grimani se je moral pokoriti ljudski volji in sprejeti izvolitev. Kdor pa postane enkrat dož, mora to čast zadržati do svoje smrti.

Ta zakon je nastal po dolgih borbah in preprih med benečanskimi plemiči, ki so hrepeneli po doževi časti — on naj bi potrdil važnost in pomen ljudske izvolitve.

Ko je Grimani stopil s svojim spremstvom v cerkev, se je podal pred oltar. Ko je pokleknil, je bil njegov obraz zamišljen in resen.

Kot zunanje znamenje svoje časti je dobil žezlo in zastavo svetega Marka.

On sklene roke in začne moliti. Zahvalil se je Bogu in svojemu potronu, da je doživel to čast.

Po cerkvenem obredu je bila na programu doževa poroka z morjem. To je bila stara navada, ki je imela namen dokazati gospodstvo Benetk nad morjem.

Pri tem obredu je vladala kraljevska razkošnost.

Celo mesto je bilo na nogah. Ljudstvo se je pojavilo na cestah v svečani obleki in tudi na ta način izkazalo čast novemu vladarju.

Na tisoče in tisoče ljudi se je divilo prekrasni povorki, ki je krenila proti obali.

Množica je navdušeno vzklikala in pozdravljala doža.

Zvonovi so zvonili, topovi so grmeli, ko je prekrasno okrašena državna barka odrinila od obale in veličastno odplula na odprto morje.

Za njo so plule barke benečanskih dostojanstvenikov, senatorjev in svetovalcev.

Povsod so plule barke in gondole, da prisostvujejo svečani poroki doža z morjem.

Vse so bile bogato okrašene s cvetjem in venci.

V državni barki je ponosno vrgan stal dož Marino Grimani.

Bil je mogočen — pravi vladar.

Okrog rame mu je vihral plašč, ki je bil okrašen z dragim kamenjem, na glavi pa je nosil zlato krono.

Toda kljub vsemu temu je bil njegov obraz nenavadno resen. Zamišljeno je zrl na široko, modro morje.

Zdelo se je, da so bile njegove misli daleč in da se sploh ni brigal za navdušeno klicanje benečanskega ljudstva.

Marino Grimani si je predstavljal drugačno poroko.

Vedno je sanjal, da se bo nekega dne poročil s svojo ljubljeno Leticijo v neki tihi, mali kapelici na ribiškem otoku.

Upal je, da ga bo Leticija osrečila s svojim čistim dekliskim smehom in ga oškodovala za vsa bridka leta večnega samozatajevanja.

Vedno je koprnel po tem dnevu, ko bo postala ta mlada deklica njegova žena.

Vedno pa so nastale nove zapreke, ponovno je moral odložiti poroko, njegova in Leticijina ljubezen pa je postala vsled tega le še močnejša.

Naposled je mislil, da je na cilju svojih vročih želja.

Odstranil je vse ovire in že je videl smehtljaj svoje bodoče sreče.

Takrat pa ga je ljudstvo nekega dne izbralo za benečanskega vladarja — doža, in vse njegove nade so se razblinile v nič.

Zvoki trobente prebudijo Marina iz njegovega premišljevanja.

Barka se ustavi. Svečani obred začne.

Okrog državne barke so se razvrstili visoki dostojanstveniki in odlični možje, za njimi pa so se razvrstili ostali Benečani.

Služabniki prižgejo sveče, — dož je stal kot marmorni kip in je neprestano motril zelene valove, kakor da v njih išče svojo izgubljeno srečo.

Gotovo ni živel noben dož, ki bi proslavljal tako žalostno in turobno svojo poroko z morjem.

Zdajci začne benečanski župan čitati formule, po katerih se je dož poročil z Jadranom.

Dož stopi na rob barke — en vzdihne, nato pa vzame prstan in ga vrže v morskno globino.

— S tem se poročim s teboj, benečansko mesto, gospodarica morja, tvoj sem v sreči in nesreči, ljubezni in zvestobi, na korist naroda in domovine!

Grimani je glasno izgovoril svojo prisego.

Otrplo je gledal novi dož na ono mesto, kjer je izginil zlati prstan.

— S teboj sem vrgel v morje svojo srečo!

Urnebesno vzklikanje pretrese ozjačeje.

Svečani obred je bil končan.

Državna barka se vrne v spremstvu ostalih k obali, nakar se bo svečanost nadaljevala v doževi palači, kjer se bodo zbrali razen mnogih dostojanstvenikov skoraj vsi benečanski plemenitaši.

Neka gondola, ki je spadala med doževo spremstvo, zaostane in odplave polagoma k obali.

V njej se je nahajal neki mladi, lepo oblečeni plemič, ki je sam krmaril in veslal.

Na klopi je sedela mlada Benečanka, ki je z vročimi pogledi še vedno zrla za državno barko.

(Nadaljevanje)